

Jyllands Posten.

Udgivet af et Selskab. Redigeret af C. G. Clausen.

3de Aarg. Torsdag d. 28. Januar 1840.

Nº 4.

Maa trykkes.

Fleischer.

Bidrag

til Skildring af Administrationen ved de for Statskassens Regning overtagne Godser i Jylland, og
Vilkaarene for de derved ansatte Embedsmænd
eller Betjente.

Det vil maafee forekomme, som det var for seent at børre den angivne Materie, eftersom de fleste af de for Statskassens Regning overtagne Godser nu ere solgte, -- og at man med Føje kunde anvende det gamle Ord-
sprøg: „Det er forfide at syde Brønden efter, naar Barnet er druknet“; men det er heller ikke Hensigten, at forsøge rettet ved det Bestaaende, -- vi ville kun give en Skildring af den tidligere Administration ved de ommeldte Godser, de ansatte Embedsmænds og Betjenters Vilkaar og Lønning, og af det sidste udede, at man ogsaa her kan anvende den forsvigtig sorgelige Sætning: „En Arbeidet, en Anden Lønnen“.

Tor at give den Læser, der ikke forhen har haft det, Lejlighed til at gjøre sig bekjende med Organisationen af den nævnte Godsadministration, ville vi i al Korthed beskrive denne, saaledes som den var og blev sammensat.

Efterhaanden som Statskassen overtog disse Godser for dens Fordringer, blev Administrationen henlagt under det kgl. Rentekammers Ressort, Inspectionen overdraget de respective Amtmænd, og hvort Gods besat med en Forvalter, der maatte være i Besiddelse af juridiske Kundskaber, Indsigt i Landvæsenet, stille Sikkerhed for de betroede Oppiborseler, -- og fik i aarlig Gage sædvanlig 200 Rbd. Da derimod Amtmændene, saavidt vides, ingen Godtgørelse erholdt for det dem herved paabyrdede Arbeide, og derover yttrede Misnøje, ikke Alle følte lige Interesse for deslige Forretninger, ligesom det vel ogsaa, for at bringe mere Enhed i Administrationen, blev befundet rettest, at concentrene Inspectionen, -- saa var det, at afskedigede Major og forhenværende Landinspekteur Wedscheu

blev ansat som kongelig bestalter Inspecteur over samtlige for Statskassens Regning overtagne Godser i Jylland.

Man har Grund til at antage, at denne Mand havde overtydet Rentekammeret om, ved Siden af en reen Villie, at besidde de fornsdne Evner; -- og Skønt vi nu ikke ville drage den Første i Twivl, have vi der imod meget at udsette paa de Sidste.

Det vil maafee ikke kunne nægtes, at W. besad en vis Force i at foredrage og belse landoeconomiske Gjenstande, -- men i practisk Henseende manglede han nødvendig Beslutningsevne til at bringe dem i Udgørelse, og en umættelig Egoisme, bragte ham stedse på Afveie, idet han troede sig i stand til at gjøre Alt, uden Andres Raad og Bistand, og derved indrodede sig i uoverkommelige Details, hvorefter hans formeentlige gode Hensigt blev forselet, og den kongelige Kasse led Tab.

Som blotter for juridiske Kundskaber kunde W. ikke saameget inddale sig paa den egentlige Godsadministration, men maatte her stundom tage tiltakke med Forvalterens bedre Indsig, -- og det skal have forekommet ret latterligt, naar en saadan Underordnet omgjerdede sig med juridiske Termini, og man da saae, hvorlunde Majoren militaire Holdning svigtede, og hans ivrige Selvtillid traadte indenfor en bestednere Grænse.

Saaledes var Manden udskoret; men der hørte Mere til! Han skulde ogsaa være Forstmand, Arkitekt og veterinarvidig, og man kan ikke nægte, at han med ligesaamgen Selvtillid, som den han visste i landoeconomisk Henseende, fastede sig paa disse Tag; hvorledes han nu heri maa være forekommel, det veed vi ikke; men at han derfor efterhaanden blev dispenseret, uden at dette bevirkede Formindstelse i hans Gage, er ganske vist. Saaledes blev en Dyrlæge fort efter ansat ved samtlige Godser, formeentlig for at hæmme alle de uheldige Krænninger iblandt Besætningerne ved de respective Godser, som W. havde iværksat ja her

især naar tillige tages Hensyn til de smaalige Udsat-
telser, hvormed Regnskabets Revision udsattes i Nente-
kammeret, som gik lige til udsjænkede Snapser og ny-
lagte **Eg.** En Stilling, som heller ei var af de be-
hagelige, var den af omtalte nævnte Dyrleges,
især da denne Post blev besat med et Individ, hvis Kund-
skaber og Duelighed med Billighed kunde gjøre For-
dring paa en Virkekreds af ganse anden Art, hvor-
for man vel ogsaa med Nette betrægtede nævnte An-
førtelse som en practisk Indledning i et Tag, hvori der
bidinde fra det Onstliges Side næppe er virket i den
onstligste Retning.

Nedactionen.

(Ende)

Ideen, at reise Sjette Frederik et Minde, har
allerede gjort sig gjeldende udenfor vor Provinds. I
Jylland har Kjærligheden og Hengivenheden for den
Hedengangne sikkert ikke været mindre. Hyderne ville
derfor vist ikke staae tilbage i saa Henseende for deres
Bjædre i de andre Dele af Riget. Overbeviste herom,
forelaaе Undertegnede, til Afnindelse om vor afsdøde
Konge, at reise en Øffentlæt paa Himmel-
bjerget, hvor de Valsarende, stemte ved Betragtning
af den omgivende Natur, kunne offre den Højsalig-
ge, den velfortjente Erindring og den Tak, der skol-
des ham for Hans store Werk: Bondestandens
Emancipation!

Chi indbyde vi Enhver, Borger og Bonde, Høi
og Lav, til at give sin Skjærv i foranførte Afnied, og
haabe vi, at der overalt i Landet ville fremstille sig
Mænd, villige til at modtage Bidragene. I Beile Amt
ere Hr. Hof- og Stadsrets Assessor Witz, Hr. Pro-
prietair Brechling, Hr. Kammeraad Kjær og Un-
dertegnede villige hertil. Om Monumentets Beskaffen-
hed vil der haabetligten da snart kunne træffes den
fornødne Besemmelse.

Winfgaard og Aldebertsminde, den 1de Januar
1840.

J. P. Ingwersen. E. Dalgas.

Aum. Mærværende os tilstillede Annonce skulle
vi ikke undlade herved at optage til Efterretning
for de Bedkomende, som føle Trang til at bidrage til
et Mindes Opræsning i bevidst Anledning, hvorvel
man ved paa denne Maade i Landet at reise flere Stot-
ter for den hedengangne Monark, som i andre Blad
er bemærket, bor erindre: at den Tid endnu ei er kom-
men, da man med uheldet og upartisk Blik kan bedom-
me, hvorvidt Frederik den Sjette i historisk Henseende
fremfor Landets tidligere og større Regenter, hvis Daad
ingen Monumenter have foreviger, fortjener saadanne,
da man endnu ei kan ansee sig selv rolig og nnteres;

seret nok til at berrage Sagen fra den Øste, som vor
Esterlægt, der ved et friere Overblik vil vide at op-
falte Forholdene. Den danske Bondestands Erkjendtlig-
hed imod den afsdøde Konges store Fortjenester for denne
Stand er desuden altfor dybt indprentet i hver Bon-
des Barn, til at den behøver at tolkes ved nogen Stede,
som i saa Tilfælde ogsaa hellere maatte ønskes rejst i
en af Jyllands største Kjøbstæder, end, som meldt, i en
vild Egn, hvor den var utsat for Beskadigelse af en-
hver Art. Himmelbjerget, som nu engang af vor jyd-
ske Skald paa en Maade er indviet til vordende Fol-
kefest i Ordets egentlige og rette Betydning, synes
nu heller ei at være den rette Sted for nogenomhelt
Kongestøtte, da Folket ved dette Mode i den frie og
aabne Natur, uden ydre Tegn, fornemmeligen attræer
Opvækstken af det sociale Folke-Liv, som den blote Na-
tur allerbedst, uden indstræet Kunst efterlader Sjælen.
Skulde derfor, som formenes, vor Thorvaldsen ville
afslutte ved Forfærdelsen af den Støtte, der muligen
bliver rejst i Hovedstaden, maa man vist antage, at man
hellere giver sin Skjærv dertil, end til en Støtte, som
ved den afsondere Velighenhed giver lidet Garantie
for de utsamlede Bidrag. Oliver Stotzen desuden ei
hvad den skal være, er saadan kun en Utting, og dette
kunde let hænde, naar twende Hudsamlinger til samme
Afnied stete over he'e Landet. Til Hans Taunsens
Støtte i Viborg skal circa 1600 Rbd. være inkommert
— og vi spørge hvor Patriot, som beskuer dette Værk,
om det opfylder Bestemmelsen? Sammeget erfars
flere Steder, at man meget fortryder at have bidraget
dertil. Vi haabe derfor, at man nois vil overveje næ-
værende Idee, forinden den bringes i Udførelse, og i
ethvert Tilfælde helst give Mindet Navn af „Friheds-
støtte“, idet den, reist paa Himmelbjerget, snarest
burde give Hentydning paa den af den hedengangne
Konge indførte „Standærinstitution“, som ikke alene før
en enkelt Stand, men for hele Folket har først Betyd-
ning.

Nedactionen.

Med megen Glæde — maafee og med Taknemlig-
hed — modtages Budskabet om den Sum, der tilfaldt
de saakalde Vandlidle i Hals Tøn — det er disse
sammeget rigtigere, sem den Gjeldbundne derved er
i stand til at afbetaale paa sin Gjeld, og den Besha-
vende derved har Lejlighed til at forøge sine rentebæ-
rende Capitaler — og den, der hidtil ingen havde, nu
maafee vil finde Lejlighed til at smage den Sodme,
der er forbunden med at hæve Rentepenge.

Held folge de øde Giveere, der fra Slotet til
Hytten kappedes om at offre deres Skjærv, i den gode
Hensigt at ville afhjælpe virkelig Nød.

Hou pr. Hals, i Vinteren 1840.

P. C. Møller.

WB Hermed et Folgeblad.

Af dette Blad udgaar et Nr. ugentlig, som betales med 1 Rbd. Kvartalet.
Subskription derpaa modtages i alle Provindens Boglader.

Trykt i Aarhus Stiftsbogtrykkeri.